

18 k 1720

Fotográfus
felelős szerkesztő

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Szerdán.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. Január 21.

17. szám.

A 24 éves életkor.

Erdőtörvényünk, az 1879 évi XXXI.ik törvényczikk 37-ik paragrafusában vannak előírva azok a kellékek, melyekkel annak, ki az erdőőri pályát választja élete hivatásául és erdőorré kineveztetni akar birnia kell. A kérdéses szakasz szerint erdőőr csak az lehet, ki:

1. feddhetlen előéletű,
2. 24-ik életévét betöltötte,
3. az erdőőri szakvizsgát sikerrel letette.

Az első és harmadik pont alatt megszabott feltételek vita tárgyát egyáltalán nem képezhetik, mert — hogy hátul kezdjük — a szak-képzettség, annak a szolgáltatnak vagy bármely hivatásnak az ismerete, a melyre magunkat szánjuk, minden pályán egyaránt szükséges és csak a megfelelő szakismeretek elsajátítása után tölthetjük be földi hivatásunkat a mások és a magunk megelégedésére. Az olyan félig tanultakra, kik csak éppen a látszat kedvéért tanultak meg valamit és fuserek maradnak teljes életükben, nagyon jól rá illik az a példabeszéd, hogy: „a tanulatlan borbély kész hóhér.“ Igaz, hogy pályánkon daczára a letett szakvizsgának még fölös számmal akadnak ilyen tanulatlan borbélyok, a kik bizonyítványukat vagy a véletlen szerencsének, vagy protekciónak is köszönhetik, de hát itt a rendszer

és a törvénynek talán nem elég szigorú végrehajtása a hibás.

A feddhetlen előéletet minden közpályán működő egyéntől joggal megkövetelhetünk s ha valahol, úgy mindenesetre az erdészeti pályán szükséges a tiszta jellem és a becsületesség, mert itt másnak a vagyona van reá bízva az alkalmazottra, melyért felelős és melyre mindenkor jobban kell ügyelnie, mint a saját földi javaira. Régente egészen mások voltak a viszonyok, midőn az uradalmi sáfároknál még a szabad lopás rendszere divott, midőn az illetőnek tulajdonképpen az volt a javadalmazása, a mit a gazdájából okkal-móddal elcsenhetett és magának félre tehetett. Ma a birtokos azt mondja, hogy: „adok neked ezért és ezért a szolgáltatást ennyit, de megkívánom, hogy ezért hűséggel és becsülettel szolgálj!“

Az erdőtörvény eme két szabványához tehát nem fér szó, mert mindkettő helyén való, annál több szó fér azonban a 24 éves életkor feltételéhez.

Egy az erdőőri szakiskolát az imént végzett ifju ember levele fekszik előttünk, midőn ezeket a sorokat írjuk. Keservesen panaszkodik, hogy daczára a szakiskolai tanulmányok sikeres bevégzésének és az erdőőri szakvizsga letételének, nem tud álláshoz jutni. A minap ugyan biztatást kapott egy járásri erdőgondnoktól, hogy csak nyujtsa be kérvényét, mert ki lesz nevezve, midőn azonban ezt megtette, azt a választ kapta, hogy nem lehet kinevezni —

még csak erdőszolgának sem — mert még nem töltötte be 24-ik életévét. A rózsás jövő fellegeiben röpködő reménye tehát ismét szárnyaszegetten hullott alá s kérdés mikor lesz ismét alkalma újabb reményre.

Hát az erdőtörvénynek ezt az intézkedését mi a magunk szempontjából — bár nem tartjuk magunkat csálhatatlanoknak — nem találjuk egészen helyén valónak s hogy miért nem, annak bizonyítását az alábbiakban kíséreljük meg, szívesen engedve helyet és nyújtván módot másoknak is ez iránt való nézeteik kifejtésére.

A 24 éves életkort az erdőtörvényben is nyilván azért alkalmazták, mert hazai törvényeink szerint ez az az életkor, melyben az ember nagykorúságát s így testi és szellemi fejlődésének megfelelő fokát eléri, mégis csodálatos módon egész csomó olyan szolgálatot és hivatalot találunk, melyeknél a törvény sem a 24 évet, sem pedig az esetleges nagykorúság által szerzett nagykorúságot nem kívánja. Hogy a sokféle hivatal közül csak néhányat is említsünk, ott van a községjegyzői, melynél a megkívánt életkor 22 év; adóhivatali tiszt, számtiszt, vasuti hivatalnok bárki, a kinek meg van az erre való minősítése, akár 20 éves kora előtt is lehet; ugyanez áll a tanítói pályára, valamint a katonaságnál is már 18 éves korában is hadnagy lehet az ifju, sőt honi törvényeink megengedik, hogy a fiatalember — hadkötelezettségének fenntartása és a honvédelmi miniszter engedélye mellett — már 18

éves korában meg is nősülhet, tehát mind olyan felelősségteljes hivatalokat vállalhat, melyeknél a szolgálat érdeke nem kevésbé fontos, mint a milyen az erdészeti altiszt, sőt ha magát az őrzést vesszük például, egy asszonyt bizonyára nehezebb megőrizni, mint egy darab erdőt, mert még a példabeszéd is azt mondja, hogy könnyebb egy zsák bolhát megőrizni, mint az asszonyt.

Miután pedig 18—20 éves ifju olyan fontos állásokat, mint a milyeneket fentebb említettünk, törvényeink szerint betölthet és ezer és ezer esetben betölt, önkényt felmerül itt a kérdés, hogy az erdőőri szakvizsgai bizonyítvánnyal is rendelkező ifju 20—22 éves korában miért nem lehet erdőőrre?

Itt talán a törvény intézkedéseinek védői azt fogják mondani, hogy a 24 éven alóli ifjut azért nem lehet erdőőrre kinevezni, mert az erdőtörvény 38 szakaszában előírt esküt a közigazgatási hatóság előtt le nem teheti, lévén ez is a feddhetlen előlélethez és a 24 éves életkorhoz kötve s így nem lehet hatóságilag felesketett közbiztonsági közeg. De vajjon helyes-e a törvénynek az az intézkedése, hogy az erdőőri hatósági eskü csak a 24 éves életkort elért egyéntől legyen kivehető? Hiszen ha jól tudjuk, a haza védelme szinte van olyan fontos, mint egy darab erdőterületnek a megvédése és az arra tett eskü is bizonyosan van vagy legalább kell hogy legyen olyan fontos, mint az erdő megőrzésére vonatkozó,

TÁRCZA.

Bucsu a magtártól.

Egy pár év mult el azóta, hogy lapunkban elbucsuztam az erdőtől, az én dédelgetett kedvencemtől, a melynek ölen növekedtem kicsiny korom óta, attól az erdőtől, melynek ösvényeit boldogult atyám 50 évig taposta s a melyben én is akkor már egy évtizedet meghaladó időn át követtem az ő nyomdokait. Elbucsuztam akkor a fenséges szabad természettől, hogy bevonuljak az emeletes granáriumba, hová jószágos uram és parancsolóm felügyelőnek nevezett ki. Leghívebb barátom, utaimon derék kísérőm, sok vad életének kioltója, az én jó duplám szögére került s helyette vajmi gyakran kellett marékra kapnom hol söprűt, hol lapátot, hogy a magtár állandó vadjait, az egereket hajkurásszam. Hát vadászatnak ez is va-

dászat, de mennyire elütő attól, a mely azelőtt erdőn, mezőn gyönyörködtette az én szívemet!

Vadászból magtárnok! Istenem, milyen ugrás! Ott hagyni azt a gyönyörű szabad természetet, mely egyaránt fenséges, az ő téli szunnyadásában éppen úgy, mint tavaszi ébredésében. Az a madárdal, mely szívemet, lelkemet annyiszor gyönyörködtette, elnémult nekem, azt hittem akkor, hogy örökre. Nem hallom én már többé a fülemile büvösbájos csattogását, nem az egek felé törő kis pacsirta hajnali imáját: az egerek czinczogása, a béresek füttye lesz már zenéje az én bus lelkemnek.

Igy tápelődtem akkor s keserűség ömlött el egész valómon, de hát hiába, meg kellett lenni, így kívánta azt az én kegyelmes uraságom, melynek édes atyám 50 évig volt hűséges szolgálója és a melyet már én is már 17 éven át szolgáltam. De nem csak a parancs kényszerített erre, hanem a megélhetés is. Hiába, a gyermekeket nem csak dallal, hanem talán füttyszóval is el lehet altatni, de bizony énekelhet annak a csalo-

mégis a besorozott 20 éves ifjút, sőt önkénytes beállásnál már a tizenhét éveset is megesketik a katonaságnál és esküjét éppen olyan kötelezőnek tekintik, mintha azt csak 24 éves vagy idősebb korában tette volna.

Az előadottakból a mi véleményünk és álláspontunk nyilvánvaló és abban csucosodik ki, hogy azon erdőörökké bátran ki lehetne nevezni 24 éven alóli ifjakat is, ha egyébként a megfelelő szakismeretekben bővelkednek és megbízhatóságukhoz kétség nem fér. Lehetne pedig ezt tenni annyival inkább, mert hiszen most is akárhány erdőlegény, ki még nincs 24 éves, önálló védkerületet lát el és nem egy ezt olyan helyesen végzi, hogy 24 éves korán túl sem tehetné jobban, azután meg nincs is abban igazság, hogy néha több éven át erdőlegényi minőségben szolgálatot tevők a csak most szolgálatba lépő olyanok által előtessenek meg rangfokozatban, kiknek a véletlen szerencse az által kedvezett, hogy egy pár évvel hamarabb születtek.

Az erdőtörvény leendő revíziójánál bizony erre a körülményre is ki kellene terjeszkedni.

A farkas fogása és vadászata.

A farkas pusztításának többféle módja van — a mérgezéstől eltekintve — de ma már leginkább csak hajtóvadászaton kerül kézre — nem számítva a vélet-

lő gány naphosszat, attól nem fog jóllakni. A magtárnoki állás pedig többet adott a kenyérből, mint a madárdalból.

Magtárnok lettem tehát! Hü kutyám vezeték lánczának a csörgését felváltotta a kulcsok csörömpölése, puska helyett lapát került a kézbe, a mellyel osztottam a csélédség conventióját. Csizmám talpa alatt nem zizegett lágyan a haraszt, hanem dübörgött minden lépésem a padlón, mintha csak kriptában jártam volna. Igen, krypta volt ez a szabad természet gyermekének!

Igy telt el egyik év a másik után szomorú rab-ságban, melyből csak néha volt szabadulásom rövid időre, hogy meglátogathassam az én első szerelme-t, az erdőt és szivhassam tele pár hétre annak balzsamos levegőjével porlepte tüdőmet. Ilyenkor olyan lettem, mint a gyermek. Szinte kedvem kerekedett vesszőparipára ülni és úgy száguldani be erdőt, mezőt, csak hogy minden zugát meglátogathassam, hogy minden régi ismerősömet üdvözölhessem. Olyan volt

ilyen esetlegességeket, minthogy nagyon megcsappant a száma. Hajdan, mikor éppen nem volt ritkaság a farkas: veremben (farkasveremben) és e célra készült kerítésekben fogták még a cigány kovácsok által készített vaskaptányokban is; ezenkívül lesből lőtték stb. Kaptánynyal való fogása — ahol gyakoribb előfordulása van a farkasnak — maig is egyike a legsikeresebb pusztítási módjának; azután a csali mellett való éjjeli lesek. Továbbá lehet még vadászni hívással és hajtással; az utóbbi azonban sokszor igen költséges módja a farkaspusztításnak és nem is mindig sikerül; kivált az u. n. hivatalos hajtóvadászatok; annál sikeresebb azonban — mint fönt említettem volt — a nagy farkasvassal, vagyis kaptánynyal való manipuláció, ügyes, szakavatott embernek. Az a körülmény ugyanis, hogy a farkas kitűnő szaglásával a kitett csalit nagy távolságból megérzi, mintegy ellensúlyozni látszik azokat a nehézségeket, melyek elpusztításánál azáltal merülnek fel, hogy határozott váltót nem tart be és ezáltal a kaptányok elhelyezését megnehezíti. Ha tehát farkast akarunk fogni, azt előbb mintegy oda kell csalni, ahol a kaptányt elhelyeztük. Ezt pedig úgy lehet legkönnyebben elérni, ha megpörkölt dögöt, például kutya- vagy macska-beleket hurczolunk a földön (szóval „vonszalékot“ készítünk és a szokásos módon járunk el vele). Ami pedig a csalit illeti, legcélszerűbb a vasba özmáját vagy nyers libahúst tenni, de birka-czomhot is lehet használni csali gyanánt. A vas szag-talanítására sokan (így Pieper is) a következő kenőcsöt használják: friss sózatlan libaszirt olvasztunk fel egy ujedényben és a felolvasztott zsirba egyenlő részben köményt, baldazin-növényt és fenyőgyeget is keverünk és az egészet izzó parázs fölött körülbelül 5 perczig sütjük, de vigyázunk, hogy meg ne barnuljon. miért is az egészet valami fadarabbal folyton kavarkuk, amit még akkor is folytatunk, ha tüzről levettük az edényt, ekképen hűtve le a forróságtól a

ilyenkor örömmel, a milyen lehet a kalitjából kiszabadult madárkái.

Hányszor tépelődtem magamban, hogy így lesz ez már örökké? Örökös foglya leszek én már ezentúl a rideg négy falnak és kitagadott gyermeke én jó nevelő anyámnak, a nagy természetnek?

Csak az, ki a sziveket és veséket vizsgálja, csak a Mindenható hallotta titkos fohászaimat, hallgatta könyörgésemet, hogy adja még egyszer vissza nekem az én kedvencemet, a szabad természetet. Hallgatta és meghallgatta.

Ismét a szabad természet gyermeke vagyok!

Uradaimunk gazdát cserélt, én pedig az új gazdám kegyességéből állást cseltem.

Régi uram és jóltevőm visszavonult a gazdálkodás fáradaimaitól és bérbe adta 3356 katasztrális holdnyi uradalmát nagyságos Bauer Emil urnak és ez jóindulatát rögtön éreztette velem, kinevezvén a szép birtok kezelő ispánjának. Ime, megkaptam 17 évi hűségese szolgálatomnak a jutalmát az Írás szavaiként:

pempőt, melyhez végül némi csekély porrá tört kámfort is keverünk, majd az egészet egy tiszta rongyon át egy üveg-edénybe szűrjük s azt lekötve, hűvös helyen egy évig is eltarthatjuk. — A farkasokat állítólag az Asa foetida (Ferula osa) elégetése folytán keletkező szag is nagyon csalogatja. Praktikus törvetők azonban a legtöbbször semmi „szagot” sem használnak, hanem a vasat egyszerűen ganajlével bedörzsölik s ez esetben a vas környékét részben ganajjal hintik be. — A vas felállításánál szem előtt tartandók mindazok az elővigyázati rendszabályok, melyeket már ismertettem s ügyelni kell, hogy az ágyékban kellően elhelyezett vas a láthatatlanságig földve legyen földdel, vagy száraz falevelekkel, végül pedig a vas körüli talajnak a szokásos módon visszaadjuk természetes kinézését. A lánczot nem rögzítjük, hanem valamely e célra szolgáló tuskóhoz erősítjük, vagy pedig horgonyt kapcsolunk a végére. Ha egyszerűen dögök közé helyezzük a vasat, kevésbé elővigyázatos bánásmód mellett is célt érhetünk s ez esetben elégséges egyszerűen beföldni a vasakat; a hurcolható tuskónak azonban nem szabad elmaradni. Szintén jó fogásmódnak állítják azt (Pieper szerint), midőn körülbelül 1½ láb magas fatörzsre ludat, kácsát, tyukot, nyulat vagy hasonlót erősítünk s a törzs alá több tányérvast helyezünk el. A farkas megkapván a szimatot, nem igen néz lábai alá, midőn vélt prédája után huz. Ha azután akarjuk nézni a vasakat, a csizmatalphoz jó egy darab sült hust erősíteni, avagy hasonlóan, mint a rókanál, heringfejeket; vagy pedig hedörzsöljük a csizmatalpat assa foetidával (bűsz-aszán). Azonban mint általában minden ragadozót, a farkast is legsikeresebben lehet méreggel pusztítani. Ennél természetesen az a fődolog, hogy a mérget úgy helyezzük el, hogy az az óvatos duvadnak fel ne tűnjék. A strychninnel üzőtt legszokottabb mérgezési módnak, amidőn t. i. a méreg a kitett dögön ejtett bevágásokba tétetik: sokszor

azért nincs hatása, mert hosszabb idő alatt a méreg részben feloldódván, a megmérgezett helyeken a hulla zöldes színű lesz, erősen émelygős, keserű ízt vesz fel, minek folytán a farkas azt még nagy éhségében sem kezdi meg. Az a mód pedig, hogy a strychnin viaszkihüvelyekben rakatott a hullába, nem ritkán eredménytelenséget okozott. Leghelyesebb mód tehát az, ha kisebb házi szárnyasokat, pld. libát, vagy kacsat használunk e célra s ezek kisebb (szárny- és czomb-) csontjait óvatosan felmetszvé, a strychnint a csontban helyezzük el s azután a felmetszett csontot egy kis viaszkkal betapasztván, a hust előbbi állásába visszaigazítjuk. Amint a vad a csontot elharapja, már megmérgezi magát, még az esetben is, ha a keserű falatot szájából kilökné, minthogy a méreg fogai közé jutott. Ezt a módszert alkalmazzák a magyar német erdőiparegylet színevér-pályánai uradalmában is és pedig meglepő sikerrel, mert nemcsak a kisebb ragadozók, de farkas, hiuz, sőt medve is esik zsákmányul minden évben, — holott azelőtt használt szokottabb mérgezési eljárásoknak igen kevés sikerét tapasztalták. Ahol esetleg nagyon elszaporodtak a farkasok, ott a téli mérgezéstől eltekintve, nagyobb pusztítási eredményt csak úgy érhetünk el, ha a fiatalok barlangjait kutatjuk fel, mert akkor egész farkasbandákat el lehet pusztítani. A farkasok tulajdonképeni barlangjait azonban nem könnyű dolog felkutatni, mert azok ellenkezőleg, mint igen sokan hiszik, nem ott vannak, ahol a farkasok legtöbbet rabolnak, hanem sokkal távolabb s mert a farkasok barlangjuk közelében, sőt e helyektől 2—3 kilométernyire sohasem rabolnak, hogy barlangjuk hollétét el ne árulják. A farkasok tartózkodási helyét rendszerint csak éjjeli orditozásaikból lehet megállapítani és pedig a legpraktikusabb módon úgy, ahogy azt egy igen tapasztalt vadász (Bartacsek A.) leírásából ismerjük. Három-négy vadász ugyanis az éj beállta előtt abba az erdőkerületbe megy, ahol

„Jól vagyon, jó és hü szolgám, kevésben hü voltál, sokra bizlak ezután!”

Uj állásommal anyagi helyzetem is kedvezővé alakult s fizetésem nem mint a tarnóczai bojtáré: „Husz forint tiz garajczár,” hanem már most egyelőre is felmegy hatszáz fornttra s birom uj kegyes uram ígérétét, hogy ha hü gondozója leszek birtokának, ez még növekedni fog. No ezt készséggel meg is ígértem, hiszen a kinek a hűségben olyan tanítója volt, mint boldogult atyám, ki ötven évig hűséggel szolgálta gazdáját, a kinek az erdészeti pálya volt az élete célja, a melynek hűség a magva, abba már olyan gyökereket vert a hűség, hogy azt onnan az életnek bármily viharai nem téphetik ki többé.

Isten veled magtár, melytől, bár börtönöm voltál évek során át, nem buczuzom keserűséggel, hiszen elvetted bár egyik kezeddél szabadságomat, a másikkal tápláltad családomat, ne váljunk hát el egymástól keserűséggel. Nem válunk el úgy sem örökre, meg-meglátogatlak még ezután is és hűséges gondozója leszek ódon falaidnak!

Megyek, megyek ki a szabad természetbe, melyben bölcsöm riugott, mely tanuja volt gyermekkori örömeimnek, melyben férfiuva növekedtem. Jó nevelő anyám, vajjon vissza fogadod-e gyermekedet, mely hűtlenül elhagyott? Oh fogadj vissza kebeledbe s légy ismét az én jó anyám!

És te jó puszkám, mely azt hitted, hogy hozzád is hűtlen lenne, jer le a szegről, jer ide, régi helyedre, arra a hűséges vállra, mely annyiszor hordozott. Együtt járjuk ismét a mezőt, az erdőt, közösen látjuk el megint pecsenyével a konyhát, kettecskén szabadítjuk meg a csirkét a rókától, galambot héjától. Nem válunk el többet egymástól, hü kísérom léssz, mint voltál régen.

„Ki a szabadba, látni a tavaszt!” kiáltom örömteljesen koszorús lantosunkkal, Petőfivel.

Régi jó bajtársaim: erdészeti és vadászati altisztek, kik a szabad természet gyermekei, csemetéinek, vadjainak ápolói és gondozói vagytok, szeressétek, becsüljétek meg a legnagyobb kincset, melyet a sors

farkasokat gyanítanak s itt ordításukat kihallgatják. Ha azután körülbelül megállapították, hogy a farkasokat hol kell keresni, akkor a megfigyelő vadászok 3—4 különböző ponton, leghelyesebben fákon elhelyezkednek. Mielőtt az öreg farkasok rabló utjokra kiindulnak — ami rendszeren éjjel előtt úgy 10—11 óra után történik — torkuk szakadtából elkezdnek vonítani és mindig nagyobb kört írva le, távoznak a barlangtól, míg a kölykek a barlangból kibujva, fülsértő akkordokban felelgetnek a távozó öregeknek. Ha már az öregek jó messzire távoztak, akkor a vadászok félkörben megindulnak a barlang felé, miközben az a vadász, aki az öregek ordítását legjobban bírja utánozni, folytonos vonításával tévedésbe ejti a kölykeket, melyek a pseudo-farkasnak folyton felelgetnek. Ily módon csakhamar és egész biztosan fel lesz kutatva a barlang, ahol azután már nem kerül nagy munkába az egész gonosz fajzatot elpusztítani. Ily megfigyeléseknél azonban felette óvatosan kell eljárni; pipázni, szivarozni, lármával közelélni, vagy csak beszélgetni is, egyáltalán nem szabad. Mert az öreg farkasok felette bizalmatlanok s a legkisebb gyanúra rögtön visszaszaladnak s kölykeikkel együtt rögtön odahagyják a barlangot s oda többé nemcsak hogy vissza nem térnek, de mielőbb, rendszeren nagyon messzire elköltöznek s többé állandó helyet nem tartanak, hanem folyton egyik pagonyból a másikba vándorolnak. Ha a vadászok a kölykekkel együtt az öregeket is el akarják ejteni, akkor a barlang megállapítása után nappal — úgy délelőtti 10—11 óra tájban kell őket meglepni. Ilyenkor a jól kicsapázott váltókra a legjobb vadászok állítandók, a társaság maga pedig jó nagy félkörben fogtalon állást, míg a hajtók a barlang mögött ugyancsak félkörben kezdik meg a hajtást. A láрма közeledtére az öregek a fiatalokkal együtt rohamosan felkerekednek és a barlangot elhagyják; egy ideig szimatolva bujkálnak, de azután csakhamar felkeresik megszokott váltóikat, hogy azon át az egész csapat elmenekülhessen. Ez okból szükséges, hogy ezekre a helyekre a legjobb lövőket állítsuk, hogy a csapatból lehetőleg egy se menekülhessen ép bőrrel. Az első lövés eldördülése után a csapat ugyan legtöbbször szétválak s egyenként igyekeznek kuszva elmenekülni, de a fiatalok, melyek még nem szereztek megfelelő élettapasztalatokat, többnyire együtt tartva igye-

osztályrészetekül adott, szeressétek, becsüljétek a szép természetet! Nagy kincs az, melynek értékét csak akkor tudjuk igazán méltányolni, mikor elvesztettük. Hallgassátok meg régi társatok szavát, ki újra megtalálta a már egyszer elvesztett kincset s csak most érzi igazán annak áldásait.

Hála Neked jó gazdám és uram, ki kegyességeddel újra visszavezettél nevelő anyám hűséges ölébe!

Üdvöz légy szép természet! Erdő, mező, régi jó ismerőseim, üdvözöllek!

Géczy Kálmán,
uradalmi ispán szkv. erdőőr.

keznek drága bőrüket megmenteni. Legjobb azonban őket a barlangban elpusztítani és nem várni vele, míg kifejlődnek, mert addig is az öregek sok kárt tesznek, úgy a vadállományban, mint a háziállatokban, lévén úgy az öregek, mint a fiatalok egyaránt nagyon telhetetlen kártevők. — A farkas legbiztosabb pusztítási, illetve lövismódja a hívással történő vadászat, mely november hó elejétől körülbelül december hó közepéig üzhető. természetesen oly helyen hol a farkasok állandóan nagy számmal találhatók. Erre nézve a Demeter Manó által ajánlott módszert tartom a legajánlatosabbnak. „A kísérletek sikerének biztosabb megajthetését — mondja Demeter — a kiviteli mód tapasztatos alkalmazása lényegesen befolyásolván, a kísérletre először vállalkozók kedvéért kellőbb tájékozásul az alábbiakat kell előrebocsátanom. Mert bárha könnyű is ezen módszerint egy nyugodt véralkatu s mind az öt érzék kellő birtokában levő vadásznak, ki a les-vadászat gyakorlati követelményeit ismeri, egy ülőhelyből egymásután két, sőt több farkast is, de legrosszabb esetben egyet biztosan elejteni, mindazonáltal a körültekintőbb helyes eligazodhatáshoz jó lesz némi előismeretekkel birnia.

(Folyt. köv.)

LEVELEZÉS.

Sástelek 1903 január 10.

Tekintetes szerkesztő ur!

Annak a megvilágítására, hogy terhes szolgálatunk teljesítésében mennyire ki van téve életünk és testi épségünk a veszedelemnek, szolgáljon az alábbi eset is, melyet nem mulaszthatok el tisztelt kartársaimmal közölni.

A Kern Lipót tulajdonát képező tatarosi (Bihar megye) erdőben folyó hó 4-én éppen rendes körutját végezte Bercze Mihály ottani erdőőr, midőn az ugynevezett farkasvölgyben egy uriasan öltözött, mintegy 50 év körüli férfiúval találkozott, ki éppen azzal foglalkozott, hogy a kétfelé vett fegyverét kabátja alá rejtse. Bercze ezt látván, kötelességszerűen felszólította az illetőt fegyverének előadására, mit ez azonban megtenni vonakodott. Bercze erre az urhoz lépven, kabátja alá kapott, hogy az az alá rejtett fegyvert zálogul elvegye s elkapván a fegyver agyát, azt onnan ki is rántotta. Az orvvadász erre még dögösebb lett s egyszerűen elkiáltotta: „Schiessen!” A vezényszóra lövés dördült el, melyet az orvvadásznak társa, kinek ottlétéről Berczének még csak sejtelve sem volt, rejtekhelyéről tett; rálöttek tehát, mint valami vadállatra. Jó szerencse, hogy Bercze a lövés pillanatában bal karját melle elé kapta s a golyó ezt érte, de így is behatolt mellébe s még eddig nem sikerült azt onnan eltávolítani. A csendőrség nagy crellyel nyomoz a gonosz orvvadászok után, eddig ugyan siker nélkül, de talán majd csak sikerülni fog kézrekerítésük, hogy elvegyék méltó jutalmukat.

Ime, arra panaszkodunk, hogy a durva köznép között vannak az életünkre törő ellenségeink, pedig hát uriemberek közt is akadnak gonoszok, kik gonoszságuk leplezésére életünkre törnek.

Ez az eset is buzdíthatná összes kartársaimat a szoros összetartásra és szövetkezésre, de sajnos, hogy olyan nehezen hallják meg lapunk hívó szózatát. Adja Isten, hogy a még szunnyadozók is felébredjenek és siessenek zászlónk alá csoportosulni.

Az összes kartársaknak és szerkesztő urnak is boldog újévet kívánva szívélyes üdvözléssel vagyok igaz hive

Balogh Imre,
okl. erdőőr.

Hasznos tudnivalók.

Trágyázzuk a gyümölcsfát. Sok ember azt hiszi, hogy a gyümölcsstermelés a legegyszerűbb dolog a világon. Az ember elülteti a gyümölcsfát, azután megvárja türelmesen, míg megnő és a termés megéri rajta; akkor azután leszedi. Enni sohasem kér az Istenadta, tehát nem is kap. Enélkül is olyan türelmes, olyan háládatos az a gyümölcsfa. Nem tesz úgy mint például a buza; a melyik, ha nem viszik neki helyébe a táplálékot, ő ugyan nem erőlteti messze a gyökereit; inkább úgy marad silányan.

A gyümölcsfát már nem hagyja olyan hamar cserben élelmessége. Ért a kölcsönkérésekhez is. Méternyi távolságban szétküldi gyökereit; azok nagy okosan hatolnak előre minden irányban, s ki vallatják a földet; „adnál-e valamit enni, ha elvinnénk tőled szépen. Mert felülről nem kapunk”. S hosszú utakon nehéz munkával felszállítják a táplálékot; izletes mosolygó gyümölcsök készülnek abból. A gazda pedig leszedi azokat, s örül neki, hogy milyen könnyű munkával jutott hozzájuk. Az ám! látná csak, micsoda kétségbeesett munkát végeznek oda lenni a gyökerek. Hogy kutatnak ki minden zugot, a hol a táplálékuk egy morzsáját is megérzik. Mert érezni tudnak azok. Hanem egyszer a föld is csak azt mondja: nincs tovább, nem kaptok többet, mert magam is el szegényedtem. Arra aztán a termés maradozik el, a fa mind ritkábban és ritkábban terem és lassacskán száradni kezd. Láttál-e már száradó gyümölcsfát? kedves olvasóm! a melyet nem a szél csavart ki, nem a tél hidege dermesztett meg. Hanem a melyik termőerejéből kifosztogatott földben, lassan, sorvasztó inségben szenved! előtted gyengül el s hal meg. Nem úgy mint más növény, a melyeknek egy magja a jövő évben újat hoz. Hanem úgy mint régi ismerősünk, jó barátunk, atyáink öröke: a melyik ha kidül, egy emberöltő kell, hogy magja után ismét gyümölcsöt szedjen! Nem a legnagyobb véték-e ezebet a fákat pusztulni engedni? mikor olyan könnyen meglehetne őrizni a gyümölcsfát, hogy sokszor is teremne, meg jól is teremne, egy kis trágyával. A trágyázásra most van a legalkalmasabb idő, egészen február hónapig. Ilyenkor a gazda is jobban reá er, mint a nagy dologidőben. Azonkívül a téli nedvesség feloldja a trágyát, s leviszi a földbe, a hol a gyökerek könnyen hozzájuthatnak.

Mert a gyökerek télen át is dolgoznak. Össze gyűjtik azt a táplálékot, a mire a fának tavaszkor a levélhajtáshoz s rügyképzéshez szüksége fog lenni. S ha télen sok tápanyagot gyűjthettek össze, úgy a fa is vigan fog diszteni tavasszal. A trágyázásnál a ló- és szarvasmarha

vagy a juh- és marhatrágyakeverék egyformán alkalmas. Ha baromfitrágyánk van, keverjük közé azt is; az emelni fogja a hatást. Felhasználható még az összegyűlt vér és az emberi ürülék is. Ha van rá időnk, jó, hogyha ezeket a trágyaszereket összekeverve legalább egynehány hétig a trágyadombon hagyjuk állani. S azután, mikor a trágyázás ideje eljön, kivesszük a gödörből s földdel keverve adjuk a gyümölcsfa alá. Most már ha meg van a trágyánk, az a kérdés, hogy juttathatjuk azt legokosabban a gyümölcsfához? Ha szét teregetjük a törzse körül, az nem sokat ér. A fa gyökerei rendesen mélyebben vannak, s ezért a felül elszórt trágya nem használ nekik.

Arra kell tehát törekednünk, hogy a trágyát minél közelebb juttassuk a gyökerekhez. Ez pedig igen egyszerű dolog. Tudjuk azt, hogy a fa gyökerei a törzs körül olyan terjedelemben ágaznak el, mint a lombozat. Addig, míg az ember feje fölött lombozat van, a lába alatt bizonyosan gyökereket talál. Tehát a törzs körül különböző 3–6 lyukat ásunk, de úgy, hogy a lyukak a lombozat alá essenek. A lyukak mélysége 40–50 cm. legyen, szélességük pedig olyan, hogy az ásó éppen beléjük férjen. Az így elkészített lyukakba azután be öntjük a trágyát. A trágyát a gyökerek közvetlen közelébe juttattuk; a hol azt azok a télen át biztosan és teljesen felhasználhatják.

A lyukakat a trágyázás után ne temessük be földdel, Hanem tömjük tele mohával, lehullott levelekkel. Mert ezeken a megmaradt lyukakon a nyáron át nagy szárazságban könnyen adhatunk egy-két kanna vizet is a gyümölcsfa gyökereinek. A lyukak ásásánál arra azonban vigyázni kell, hogy a gyökereket meg ne sértsük. Ha a lyuk ásása közben gyökér állja utunkat, kezdjük el az ásást más helyen s a megkezdett lyukat temessük be földdel.

Ez az eljárás, kedves olvasom, a mellyel gyümölcsfádat jó erőben tarthatod s magadnak szép jövedelmet biztosíthatsz.

Ne mondtam legyen én ezeket hiába. Ha elmégy leveleitől megfosztott gyümölcsfáid mellett, jusson eszedbe, hogy azok sem hozzák pusztán a levegőből a zöld lombkoronát s a zamatot gyümölcsöket! (F. U.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Kérelem. Ötszázat meghaladó azokat a tisztelt olvasóinkat, kik ezt még eddig nem tették, kérjük előfizetéseiknek e hó végeig való beküldésére. Azoknak, kiknek előfizetésük e hó végén jár le, utalványlapokat mellékelünk.

Erdészeti altisztek tánczvigalma. A következő meghívót vettük: Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó erdészeti altisztek segélyegyletük alapja javára 1903. február hó 1-én Perecsenyben, a gyár vendéglő helyiségeiben zártkörű tánczvigalmat rendeznek, melyre kívül címzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 7 órakor. Beléptidj: személyjegy 2 kor. családjegy 5 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

A viziló. A vizilovat nem szokták a könnyedség és kecsesség mintájának emlegetni. Bajos is volna, mert ilyen természetű jelzőkre nem szolgál rá ez a hatalmas állat, formátlan és nehézkes, a mi egy harmadfél ezer kilogramos teremtnél nem is csodálni való. A viziló azelőtt Egyiptom majdnem minden vízében előfordult, de a mióta sűrűn vadásznak rá, elvonult Szudánba és Afrika nyugati vidékeire. Legszívesebben a vizen tartózkodik, de ki-ki

látogat a rétekre is, a hol a maga huszonöt métermázsás tömegével henteregvén, elpusztít minden vetést. A szerencsenek ezt az otromba, de könnyen ingerelhető és dühében azután féktelen állatot a pokol követének nevezik és néha törzsszámra szövetkeznek egy-egy ilyen követ elpusztítására, a mi lándzsával nem könnyű dolog, Könnyebben elejthetni puskával, ha közelből vehető célba, jó nagy kaliberű fegyverrel; azért mégis bevesz ötven golyót, a mig fölfordul. Szárazföldön nem igen mernek a vadászok rálőni, hanem utána osonnak csolnakon éjente a folyóba, és akkor lőnek rá, ha fölveti a fejét, hogy lélekzetet vegyen. A golyót a fülébe vagy a szemébe kell lőni, mert vastag bőréről, megesisik, hogy a legnehezebb golyó is lepattan. Van is öröm, ha a vadászat sikerült a szerencsenek között; ugrálnak, táncolnak, dalokban gunyolják az elejtett ellenséget és előre ujjonganak a jó vadpecsenyének. Pedig egy rugással a most már csendes állat az egész szerencsenhadat megsemmisíthette volna.

Léghajó tizezer méter magasságban. Érdemes léghajós utról ad hirt egy friedbergi, németországi távirat. E szerint két bator léghajós: a német Barton és a magyar ifjabb Tolnay Lajos egy reggel nyolc órakor felszálltak Nikendorfban és tizezernégyszáz méter magasságra emelkedtek léghajójukkal. A szédítő magasságból azután kénytelenek voltak leereszkedni, mert a levegő annyira ritka és hideg volt, hogy e miatt életük is veszedelembe volt. Friedberg közelében szerencsésen leereszkedtek a földre. A csodára elősiető parasztok nyújtották az első segítséget a teljesen ki merült kutatóknak. Tudományos szempontból hasznos eredménye volt e merész vállalkozásnak. Mostanig csak Bernzon léghajós emelkedett magasabbra, mint Tolnay, a ki a budapesti léghajós-egyesület Turul léghajóján már nem egy vakmerő utazást tett a levegőben.

Szerkesztői üzenetek.

Özv. Krizsán Jánosné és árvái javára lapunk zártáig újabb a következő adományokat vettük: Gyöngyössy József úrtól Vadászderőről 2 kor. Pasztorek Antal úrtól Sztgyörgymezőről. Szobodecky Amand úrtól Holbákról Németh József úrtól G. Üvegesürről 1—1 korona. A nagyváradai lat. szert. püspökség nagyváradai erdőgondnokságának erdővédeljéről 12 korona. Gergely János és Molnár Lajos uraktól Hosszafaluról 2 korona 20 fillér. Idősb Keresztes Mihály úrtól Szomfóváról 3 kor. Fogadják a nemes szívű adakozók kegyes adományaikért, melyeket rendeltetésük helyére juttatunk, halálköszönetünket! **Id. Keresztes Mihály** urnak. Szomfova. A 8 korona előfizetést vettük. **Dekits Ignác** urnak. Gombos. 1902 június 30-ig van előfizetve. **Kassa Mátyás** urnak. Herencsvölgy. Nem negyed, de fél évre van előfizetve a 4 koronával. **Tóth Ferencz** urnak. Monyorós. A január 7-iki 15. számban volt ezen a helyen nyugtázva. Előfizetése június végeig szól. **Vigyikán Péter** urnak Iza. 1903 január 15-ig van befizetve. **Dósa János** urnak Disznajó. A 8 kor. beérkezett. **Papp Péter** urnak. Dráva-Szt. Márton Igen, március 31-ig. **Oláh Ferencz** urnak. Meziád. A hiányzó számot utánküldtük. 4 kor. beérkezett. **Kalmár Menyhért** urnak. Kudsir. A 16 koronát a részletezés szerint bejegyeztük. Üdvözlét! **Bombola Pál** urnak. B.-Monostorszegh A beküldött 4 koronát köszönettel nyugtazzuk. **Rácz István** urnak. Vác. Igyekeztek az ottani püspöki uradalomhoz bejutni és a 3 évi gyakorlatot megszerezni. Most egyelőre nem tudunk üres helyet, de gondolni fogunk Önre. **Polcz József** urnak. Bisse. A zsebnaptár ment.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Eladó

egy kitűnően idomított vizsla. Közelebb leírás-sal és feltételekkel szolgál: **Polcz József, Bisse**, u. p. Siklós. Baranya megye. 1—3

Sárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Parthay Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rottenbiller-utca 30 szám.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fáczánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állatnagykereskedő”: **O. Frank, Wien IV., Waaggasse Nr. 12.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászatkedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálóimat és foglyok s fáczánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

Vadász és Állatvilág.

Vadászati zoologiai és kinologiai képes szaklap **Bárony István** és **Fónagy József** közreműködésével szerkeszti **Parthay Géza**. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatvány-számokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDO ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, EKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KESZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.